

αλληλεγγύη με τους μετανάστες/τριες κάποιες σκέψεις για τα «θεμέλιά» της

Η καταπίεση και ανελευθερία των ντόπιων διαφέρει απ' αυτή των μεταναστών/τριών; Κι αν ναι, η διαφορά αυτή είναι ποσοτική, είναι ζήτημα έντασης όπως υποστηρίζουν εργατιστές και μαρξιστές ή είναι καταρχάς και καταρχήν ποιοτική; Αν αναγνωρίσουμε ότι είναι ποιοτική, θα οδηγηθούμε απαραίτητα σε μια ενοχική πολιτική, τύπου ανθέλληνων; Σε ποια βάση μπορούμε να υπερασπίσουμε τους μετανάστες και να βρεθούμε μαζί τους; Σε μια φιλελεύθερη, πολυπολιτισμική; Σε μια βάση κοινών συμφερόντων; Σε μια ανθρωπιστική; Ή μήπως σε μια ηθικοπολιτική βάση κοινών αρχών και αξιών;

Εν αρχή είναι η ζωή. Κι όταν λέμε ζωή, δεν εννοούμε βέβαια μια στοιχειώδη επιβίωση, μια «γυμνή ζωή», μια «ζωή» υπό αίρεση, μια «ζωή» υπό το καθεστώς του φόβου και της απειλής της θανάτωσης (όπου θανάτωση εννοούμε, συμφωνώντας με τον Φουκώ, όχι μόνο την άμεση δολοφονία, αλλά και όλες τις μορφές έμμεσης δολοφονίας: έκθεση σε θανάσιμο κίνδυνο, πολλαπλασιασμός των θανάσιμων κινδύνων, πολιτικός θάνατος, εξοστρακισμός, απόρριψη, αποκλεισμός, βίαιη αφομοίωση, στρατοαστυνομική διαχείριση, απόγνωση και απελπισία, οριακή επιβίωση κ.λπ.). Υπάρχει λοιπόν μια απόσταση που μας χωρίζει από τους μετανάστες, μια ριζική ετερότητα, κι αυτή δεν είναι άλλη από την ιδιότητα του πολίτη. Αυτή η αφηρημένη ιδιότητα που τόσο κατακεραυνώθηκε από ριζοσπάστες -και ορθά-, ενέχει καλώς ή κακώς και κάποια «προνόμια». Δεν θα πέσουμε εδώ στην παγίδα της συζήτησης για τη Δημοκρατία. Θα την αντιπαρέλθουμε, όχι υπερασπιζόμενοι απαραίτητα τη Δημοκρατία, αλλά καταδεικνύοντας τι περιμένει όποιον δεν αναγνωρίζεται καταστατικά απ' αυτή. Όποιος λοιπόν στερείται την ιδιότητα του πολίτη, όποιος λιποτακτεί από το κράτος του οποίου είναι υπήκοος γίνεται παρίας και απόβλητος, εξορίζεται σε μια γκριζα ζώνη, σε μια ζώνη απροσδιοριστίας, όπου αρμόδια για τη ζωή του είναι η Αστυνομία (αυτό το διαρκές πραξικόπημα του Κυρίαρχου, πάλι κατά Φουκώ), και η απόσταση από την απώλεια και της «ιδιότητας» του ανθρώπου δεν είναι δα και τόσο μεγάλη, όπως άλλωστε έχει αποδειχθεί στην πρόσφατη ιστορία. Η διαφορά, που προφανώς λοιπόν υπάρχει, είναι ζήτημα ποιότητας. Η καταπίεση που υφίστανται οι μετανάστες είναι άλλου επιπέδου, και μ' αυτή την έννοια δεν τίθεται καν θέμα σύγκρισης και ποσοτικής διαβάθμισης. Αν όμως δεν μπορούμε να βρούμε έναν τέτοιο κοινό τόπο με τους μετανάστες (ότι δηλαδή όλοι, ντόπιοι και μετανάστες, είμαστε οι «από κάτω», οι οποίοι υφίστανται καταπίεση διαφορετικής έντασης), πού θα τον αναζητήσουμε; Αν δεν μπορούμε να τον εντοπίσουμε στην κοινή καταπίεση και στα κοινά «υλικά συμφέροντα», τι μένει τότε; Μια αφηρημένη

ανθρωπιστική κοινή βάση (ότι δηλαδή είμαστε όλοι άνθρωποι); Μια εξίσου αφηρημένη κοινότητα ηθικοπολιτικών αρχών και αξιών (π.χ. ελευθερία, ισότητα); Ή μήπως μας αρκεί μια κρυφοφιλελεύθερη υπεράσπιση των μειονοτήτων στο όνομα του ανθελληνισμού, ενός αντεστραμμένου ρατσισμού;

Το έδαφος κάτω από τα πόδια μας είναι ολισθηρό. Και η αλήθεια είναι ότι οι έννοιες, έτσι όπως χρησιμοποιούνται συνήθως, δεν μας βοηθούν. Και επειδή οι έννοιες δεν είναι θεωρητικά κατασκευάσματα αλλά αντανακλούν και ταυτόχρονα συγκροτούν την πραγματικότητα, ένας αδιάκοπος πόλεμος μαίνεται γύρω απ' αυτές, ένας πόλεμος στον οποίο δεν μπορούμε παρά να παίρνουμε θέση. Η χυδαιοποίηση της έννοιας του ενδιαφέροντος με την έννοια του συμφέροντος, και δη του οικονομικού, με άλλα λόγια η πρόσδοση μιας φιλελεύθερα ωφελμιστικής, υπολογιστικής και ατομικιστικής διάστασης στην έννοια του ενδιαφέροντος, ο διαχωρισμός της υλικότητας από τη νοηματοδότηση και τη σημασιολογία που εμπεριέχει, η διάκριση του ηθικού και της ηθικής από το πολιτικό και την πολιτική, ο διαχωρισμός της ηθικοπολιτικής μας συγκρότησης και συνείδησης από την υλική μας παραγωγή και αναπαραγωγή είναι όλα εμπόδια που δεν μας επιτρέπουν να δούμε το συγκεκριμένο. Αν δεν θέλουμε την αναγωγή της ανθρωπινότητάς μας, της πολλαπλότητάς μας ως ανθρώπινων όντων σε ορθολογικούς παίχτες που τους κινούν σαν μαριονέτες «συμφέροντα»· αν δεν είμαστε υλιστές με τη χυδαία έννοια, αν βλέπουμε δηλαδή τη διαλεκτική ύλης και νοήματος/σημασίας· αν είμαστε άνθρωποι με αρχές και αξίες που συγκροτούνται με τρόπο υλικό και συγκεκριμένο και εκφράζονται με εξίσου υλικό και συγκεκριμένο τρόπο, τότε, η υπεράσπιση των μεταναστών με τρόπους συγκεκριμένους και οι κοινότητες που συγκροτούμε μαζί τους ερείδονται σε μια κοινότητα «υλικού νοήματος». Στο πώς δηλαδή εννοούμε, βιώνουμε και υπερασπιζόμαστε, καθημερινά, στο εδώ και το τώρα, τη ζωή και την αξιοπρέπεια, στο πώς νοηματοδοτούμε και υπερασπιζόμαστε τον πλούτο της ζωής (συμπεριλαμβάνοντας τα προς το ζην σε αυτόν τον πλούτο δια του αποκλεισμού τους· τα προς το ζην δηλαδή μας αφορούν μόνο στο βαθμό που διευκολύνουν τον εμπλουτισμό της ζωής), στο πώς δημιουργούμε και υπερασπιζόμαστε κοινωνικές σχέσεις που κάνουν πράξη το ενδιαφέρον για τους άλλους ανθρώπους, στο πώς το εγώ και το εσύ αλληλοδιαπλέκονται δημιουργικά με χίλιους δυο τρόπους χωρίς να αφομοιώνεται το ένα στο άλλο (διατήρηση της μοναδικότητας και της ατομικότητας σε ένα άλλο επίπεδο, και όχι μοναδιαία σχέση με τον κόσμο και τους γύρω), στο πώς δεξιωνόμαστε τις αναπόφευκτες και ευκταίες συγκρούσεις, εντάσεις και αντιφάσεις. Η τάξη τότε χάνει το χυδαίο νόημα των κοινών συμφερόντων και γίνεται κοινότητα -κρατώντας από την παράδοση ό,τι αξίζει να κρατηθεί στην προοπτική της χειραφέτησης- ελεύθερων

ζωντανών ανθρώπων που λιποτακτούν από τον τρόπο που σκέφτεται και πράττει ο Κύριος, ο ανθρωπισμός χάνει το αφηρημένο νόημα της επίκλησης στον Άνθρωπο και γίνεται κατανόηση της πολλαπλότητας και αντιφατικότητας του ανθρώπινου, πάρα πολύ ανθρώπινου όντος, η ηθική χάνει το μεγαλείο, το χρέος, τις ενοχές και τις κατηγορικές προσαγές της Ηθικής και γίνεται ηθικότητα, ήθος και πολιτισμός της καθημερινότητας.

λαμπε ρατ/μάρτιος 2014